บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่องปัญหาการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และ การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา
3. ศึกษาเอกสารงานวิจัย
4. กำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา
5. กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา
6. การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
7. สร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษา
8. ทดลองปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
9. เก็บรวบรวมข้อมูล
10. วิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลวิเคราะห์ข้อมูล
11. สรุปรายงานผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับสวัสดิการ ระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับสวัสดิการ ระดับตำบล

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับสวัสดิการ ระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับสวัสดิการ ระดับตำบล จำแนกได้ดังนี้

2.1 ผู้สูงอายุที่มีภูมิเนาในเขตบริการองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 14 หมู่บ้าน รวม 1,140 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 296 คน โดยใช้สูตร คำนวณหาค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการด้วยสูตร ของ ยามาเน่ (Yamane) (ธีระวุฒิ เอกะกุล. 2549 : 78)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e^2 แทน ระดับความคลาดเคลื่อน (0.05 หรือ 0.01)

ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ +/- 0.05 ภายใต้ความเชื่อมั่น 95% จึงแทนค่าสูตรได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

$$\text{แทนค่าสูตร } n = \frac{1,140}{1+1,140(0.05)^2} = 296.10$$

ดังนั้นจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดที่มีภูมิลำเนาในเขตบริการองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1,140 คนเมื่อแทนค่าตามสูตร ของยามาเน่ จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 296 คนและหาสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุ ตามหมู่บ้านโดยการเทียบร้อยละ แล้วใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience) ซึ่งเป็น Non-probability โดยใช้แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เช่น จำนวนประชากร 1,140 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 296 คน ถ้าหมู่ที่ 1 บ้านหนองฟ้า มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 52 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า = $\frac{296 \times 52}{1,140}$ = 13 คน

และได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามหมู่บ้านตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามบ้าน

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง
1	หนองฟ้า	52	4	13
2	นาโพธิ์	82	7	21
3	น้อยสามัคคี	63	5	16
4	นาโพธิ์	84	7	22
5	หนองฟ้า	112	10	29
6	ประชาศึกษา	80	7	21
7	หนองแหน	77	7	20
8	หนองสิม	84	8	22
9	หนองผักแว่น	46	4	12
10	สันติสุข	81	7	21
11	โนนเกษตร	106	9	28
12	นาโพธิ์กลาง	69	6	18
13	หนองฟ้ากลาง	120	10	31
14	หนองผักแว่น	84	8	22
รวม		**1,140**	**100**	**296**

ที่มา : ข้อมูลผู้สูงอายุ จาก ข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.), พ.ศ. 2551

2.2 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ระดับหมู่บ้าน จำนวน 14หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 28 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2.3 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพระดับตำบล จำนวน 7 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.1 แบบสอบถาม

มี 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา การอยู่อาศัย การทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสถานภาพในสังคม การได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ

ส่วนที่ 3 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับมาก	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	3	คะแนน
ระดับน้อย	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาจัดชั้นตามค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นในการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยการจัดชั้น จำนวน 5 ชั้น ดังนี้

4.50 – 5.0 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

1.2 การสัมภาษณ์

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับคณะกรรมการคัดเลือกผู้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพระดับหมู่บ้าน และคณะกรรมการคัดเลือก ผู้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ระดับตำบล โดยปรับปรุงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. การสร้าง และพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการศึกษา ดังนี้

2.1 ศึกษาจาก แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ ปัญหาการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2 กำหนดขอบเขตของ คำถามและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2.3 นำเครื่องมือ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ตรวจสอบให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของโครงสร้าง เนื้อหา ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

2.1.1 นางสาวปิยนุช แสงวุธ วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา เน้นสังคม) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษาของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2.1.2 นางสุดารัตน์ วารีวงษ์ วุฒิการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้านความเหมาะสม การคลอบคลุมเนื้อหาของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2.1.3 นายชาติชาย ศรีแสง วุฒิการศึกษา ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านรอบเมืองคุรุรัฐประชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้านสถิติความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์

2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้สูงอายุที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรครอนบัค (Cronbach) ดังนี้ (ประยูร อาษานาม. 2541 : 61-64)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

$$\alpha = \frac{k1 -}{k - 1} \left\{ \frac{S_i^2}{\sum S_i^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ คือ ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

คำนวณหา S_t^2 และ S_i^2 จากสูตร

$$= S^2 \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$ (N แทนจำนวนคน)

ซึ่งโดยภาพรวมของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.92

2.6 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

2.7 จัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน14 หมู่บ้านรวม 1,140 คน ใช้หลักเกณฑ์การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 296 คน

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ กับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีเลือกแบบการสุ่มแบบง่ายกับ คณะกรรมการพิจารณาเบี้ยยังชีพระดับหมู่บ้านจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 28 คนคณะกรรมการพิจารณาเบี้ยยังชีพ ระดับตำบล จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และใช้การพรรณนาข้อมูลเป็นด้านหลักในการนำเสนอพร้อมทั้งแสดงสถิติที่ได้ประกอบให้ชัดเจน

1.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

1.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับ การจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สถานภาพในสังคม การได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

1.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ด้านการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนี้

4.50 – 5.0 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วย อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในระดับ หมู่บ้านและตำบล มาจัดลำดับความสำคัญ ของปัญหา แล้ววิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์การดำเนินงานการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2 วิเคราะห์ปัญหาการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.3 ข้อเสนอแนะในการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY